

Sayı : 64272063-610 - 522

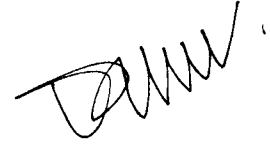
Konu :Yazılı Soru Önergesi (7-14921)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 09.01.2013 tarih ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-101794 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın Celal DİNÇER'in tarafıma tevcih ettiği 7/14921 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :

Önerge Cevabı (2 Sayfa)

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN CELAL DİNÇER'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/14921)

Sorular 1, 2, 3:

Bilindiği gibi BOTAS'ın, "Al ya da öde" kavramı çerçevesinde almayı taahhüt etmesine rağmen kullanamadığı doğalgaz için Rusya, İran ve Azerbaycan'a son üç yılda 3 milyar lira ödediğine ilişkin haberler basında geniş yankı uyandırmıştır. T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Taner Yıldız'ın son açıklamalarından da anlaşılabileceği gibi, dönemler bazında verilen alım taahhütlerinin yerine getirilememesi nedeniyle, BOTAS'ın "Al ya da öde" kavramı ile ilişkili bir ödeme yükümlülüğüne girdiği ve bu konuda hala karşılanamayan taahhütlerin söz konusu olduğu belirtilmiştir.

Bu Bağlamda;

- Rusya, İran ve Azerbaycan'dan satın alınan doğalgaz için son üç yılda ne kadarlık bir ücret ödenmiştir? Bu bedelle kaç m3 doğalgaz alınmıştır?
- Şu an itibarıyla BOTAS nezdinde alındığı halde kullanılamayan, kaç m3 doğalgaz bulunmaktadır?
- BOTAS'ın almayı taahhüt etmesine rağmen kullanamadığı doğalgazların akıbeti hakkında, Bakanlıkça izlenecek yol nedir?

Cevaplar 1, 2, 3:

Doğal gaz ithalat anlaşmaları, dünyadaki genel uygulamalara paralel olarak gerek arz güvenliğinin sağlanması gerekse arz sağlayıcıları ve ithalatçıların yapacakları yatırımların büyüklüğü dikkate alınarak uzun dönemli yapılmakta ve Al ya da öde taahhüdüne ilişkin hükümler içermektedir. Bu hükümler çerçevesinde al ya da öde taahhüdünün altında kalınan miktarlar için o dönemdeki kontrat fiyatları üzerinden belirli bir oranda ödeme yapılmakta ancak daha sonraki dönemlerde ödemesi peşin yapılan bu gaz miktarı alınmaktadır. Diğer bir deyişle, bu ödemeler ön ödeme mahiyetinde olup, daha sonraki dönemlerde al ya da öde taahhütlerinin üzerinde yapılan doğal gaz alımlarına ilişkin ödemelerden düşülmektedir. Bu şekilde imzalanan uzun dönemli anlaşmalarda belirlenen ithalat miktarları ülke içindeki olası uzun vadeli doğal gaz taleplerine dayandırılmaktadır. Ancak, bazı varsayımlar altında yapılan uzun vadeli talep tahminlerinin bu varsayımlardaki değişiklikler ve/veya ortaya çıkan ve daha önce öngörülemeyen ulusal ve uluslararası koşullar nedeniyle gerçekleşen tüketim miktarları ile birebir uyumlu olması her zaman mümkün olmamaktadır.

Ayrıca, söz konusu uzun dönemli doğal gaz ithalat anlaşmalarının tümü 2001 yılı ve öncesi, diğer bir deyişle 2001 ekonomik krizi ve 4646 sayılı doğal gaz piyasası kanunu öncesi imzalanmıştır. 2001 krizi ülkemiz doğal gaz piyasasını önemli ölçüde etkilemiş ve piyasanın toparlanması belirli bir süreç almışken bu kez de 2008 yılının son çeyreğinden itibaren ekonomide daralmaya neden olan küresel kriz nedeniyle Özellikle sanayi ve elektrik üretimindeki düşüşler doğal gaz kullanımını da 2009 ve 2010 yıllarında Önemli ölçüde azaltmıştır. Diğer taraftan 4646 sayılı kanun çerçevesinde piyasa serbestleşmeye başlamış, kontrat devirleri ve spot LNG ithalatının serbest bırakılması yoluyla doğal gaz piyasasına yeni ithalatçılar ve ek ithalat sunulmuştur. Bu kapsamda, ilgili Doğal Gaz Alım Satım Anlaşmaları'na göre al ya da öde taahhüdünün altında kalan miktarlara karşılık gelen bedelin belli bir oranında kısmi ödeme İran ve Rusya tarafına son bir kaç yıl içinde yapılmış olmakla birlikte, bu miktarların anlaşmalar çerçevesinde telafisi gerçekleştirilmekte olup, telafinin gerçekleştirildiği dönem itibarıyla fatura edilen bedelin tamamı için değil, sadece arta kalan oranı için ödeme yapılmaktadır. Bu çerçevede, Rusya Mavi Akım arz kaynağından girilen al ya da öde yükümlülüklerinin tamamı 2012 yılı sonu itibarıyla telafi edilmiştir. İran ve Azerbaycan arz kaynaklarından girilen al ya da öde yükümlülüklerinin tamamının ise 2014 yılı sonu itibarıyla telafi edilmesi öngörülmektedir.

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN CELAL DİNÇER'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/14921)**

'Al ya da öde'den dolayı, bugüne kadar bedelini ödediğimiz halde alma hakkını kaybettiğimiz bir durum söz konusu değildir. Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi (BOTAŞ)'nin çeşitli arz kaynaklarından girmiş olduğu al ya da öde miktarlarının telafileri, anlaşmalarda belirtilen sürelerde ve hiç bir kayba yol açmadan yapılmaya devam edilmektedir.

Diğer taraftan, Doğal Gaz Alım Satım Anlaşmaları 20-25 yıllık uzun dönemli uluslararası ilişkiler açısından ekonomik ve siyasi etkileri olan ticari akitler olup, bu Anlaşmaların hükümleri ticari gizlilik içermektedir. Gizli tutulan konuların açıklanması anlaşmaya aykırılık teşkil eder. Bu durum, gerektiğinde anlaşmanın feshi veya bu nedenle doğan zararın giderimi gibi yaptırımlara yol açabilir. Anlaşmalarda yer alan fiyat maddesi de aynı gizlilik hükümlerine sahiptir. Gizlilik maddesine aykırı durumların, alıcının veya satıcının üçüncü şahıslarla taraf olduğu diğer anlaşmalar açısından da ticari sıkıntılar oluşturmaları söz konusudur.

Ayrıca, 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun 4 üncü Maddesinde; "...Ticari gizliliği olan bilgiler Kurum hariç üçüncü taraflara açıklanamaz." ve 7 inci maddesinde; "Doğal gaz piyasasında faaliyet gösteren taraflar ticari yönden hassas bilgi ve belgeleri gizli tutmakla yükümlüdür." hükümleri yer almaktadır.

Soru 4:

Doğalgazdan yeterli verim alınamadığı için birçok bölgede hala kömür kullanımı yaygındır. Buda ciddi hava kirliliğine yol açmaktadır. Doğalgaz kullanımının arttırılması için kısa vadede hayata geçirmeyi düşündüğünüz projeleriniz var mıdır?

Cevap 4:

BOTAŞ'ın yatırım faaliyetleri kapsamında halihazırda 72 ilimize doğal gaz arzı sağlanmış olup, henüz gaz arzı sağlanmamış olan illerimizden Sinop, Muş, Bingöl ve Bitlis Doğalgaz Boru Hatları projelerinin yapım çalışmaları; Tunceli Doğalgaz Boru Hatları projesinin mühendislik çalışması; Mardin, Şırnak, Hakkari ve Artvin Doğalgaz Boru Hatları projelerinin yapım ve mühendislik ihalesine çıkılmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.